

КОНТРОЛЬ РЕЦЕПТИВНИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ У ВНЗ НА БАЗІ ТЕСТІВ

Кравченко Т.В., Огієнко В.П.

Національний технічний університет України “КПІ”

Національний технічний університет України “КПІ”

Студентів ВНЗ треба навчити різним стратегіям аудіювання та усного мовлення (аудіювання з загальним розумінням тексту, детальним розумінням та вибіркоvim здобуванням інформації, монолог, діалог та ін.). Незнання стратегій аудіювання або усного мовлення приводить до труднощів як на етапі сприйняття, пов'язаних з недостатнім розвитком механізмів внутрішнього імовірного прогнозування, так і на етапі осмислення, опрацювання інформації – виділення головного, порівняння та інше. Практична мета формування іншомовної компетентності студентів в говорінні передбачає опанування ними іншомовними комунікативними компетентностями на рівнях діалогічного і монологічного мовлення.

Для визначення рівня сформованості знань та умінь студентів немовних спеціальностей, необхідно спроектувати банк ефективних тестових завдань. Розробник тесту синтезує всі вимоги, що висуваються до майбутнього тесту, здійснює добір та експертизу матеріалу, визначає формат тесту в залежності від цілей та умов тестування. Діяльність адміністратора тесту має важливе значення для успішного проведення, власне, тестування. Дотримання коректної процедури тестування є важливим етапом в успішній реалізації тестового контролю. Якщо процедура тестування проводиться некоректно, виникає небезпека фальсифікації отриманих результатів, оскільки тест не вимірюватиме те, що мав вимірювати [2, с. 2]. Перевірку розуміння аудіотексту та письмового тексту варто здійснювати за допомогою тестів. Тест визначають як завдання стандартної форми, виконання якого дозволяє встановити рівень і наявність певних знань, навичок та вмінь за допомогою спеціальної шкали результатів [3, с. 340].

Як зазначає Г.А. Чередниченко, адміністратор тесту несе відповідальність за забезпеченням коректної процедури тестування з метою надання тестованим найкращих можливостей для успішного виконання тесту. Діяльність екзаменатора реалізується під час оцінювання відповідей тестованих. Екзаменатором вважають особу, яка несе відповідальність за коректність суджень щодо оцінки відповіді тестованого. Коректне здійснення екзаменатором своєї діяльності зумовлює успішність усієї процедури. Від того, наскільки правильно екзаменатор оцінює відповіді тестованих, залежить ефективність тестування в цілому і достовірність отриманих результатів [2, с. 7].

Тести, як правило, не можуть включити всі мовні одиниці, оволодіння якими передбачає програма (навчальний програма, підручник), тому важливим для створення банку тестових завдань є питання відбору мовного матеріалу. Придатність за змістом передбачає цілеспрямований відбір мовного матеріалу.

В основі цього відбору повинна бути значущість різних одиниць для того виду і рівня мовної комунікації, який є проміжною або кінцевою метою навчання мови.

Придатність за змістом має на увазі певну залежність між ступенем володіння студентом певним мовним матеріалом і характером тестових завдань до нього [1, с. 59-60].

Лексичні навички й етапи становлення мовленнєвих умінь пов'язані з виконанням трьох видів навчальних мовленнєвих дій: рецепцією, репродукцією і продукуванням. Вони можуть бути зручним засобом для іншого важливого чинника у створенні тестів – врахування відповідності між характером тестового завдання і рівнем володіння мовними одиницями. Тим мовним одиницям, що знаходяться на рівні рецепції, у тестах можуть відповідати завдання на імітацію, розпізнавання (ідентифікацію), розрізнення і класифікацію. Завдання на дискримінацію, класифікацію, різного виду впорядковування є достатніми для елементів, що знаходяться на рівні репродукції. Для обох цих рівнів володіння мовним матеріалом в основному властива техніка так званих конструйованих відповідей (constructed answers), де свобода в мовотворчості тестованого обмежена. Добре засвоєний мовний матеріал, що знаходиться на рівні продукування, може входити як до тематичної частини контрольного завдання, складаючи фон виконання навчальної дії, так і бути метою контрольного завдання, представляти його своєрідну рему. Форма конструйованої відповіді менш типова для тестових завдань цього рівня. Вона поступається місцем вільній відповіді (free response) різних ступенів складності й довжини [1, с. 59-60].

Наголошується, також, певна залежність між рівнем засвоєння мовного матеріалу і лінгвістичним рівнем тестових завдань. Рецептивному та репродуктивному володінню матеріалом частіше за все відповідають рівні фонем, слова, словосполучення і пропозиції. Продуктивне володіння матеріалом контролюється, в основному, на рівні пропозиції, надфразової єдності й тексту.

Наступний чинник, що забезпечує придатність тесту за змістом, полягає у врахуванні тієї навчальної мовленнєвої діяльності, яку учні виконували під час оволодіння певним мовним матеріалом. Ця вимога є прийнятною до застосування, більше до неформальних тестів поточного контролю, ніж до стандартизованих тестів підсумкового контролю. Так, наприклад, було б неправильним після ознайомлювального читання тексту (із засвоєнням приблизно 75% інформації) проводити тест, що враховує майже всю інформацію тексту, тобто текст фактично на вивчаюче читання [1, с. 59-60]. Розробник тесту повинен підготувати самі завдання для тестування, інструкції щодо порядку виконання та фіксації відповіді. До розробленого тестового завдання складаються ключі відповідей, тобто їх правильний варіант. Далі розроблені тестові завдання виконуються самим розробником та його колегами або випробуються на подібному до тестованих контингенті студентів. Це робиться з метою знаходження непередбачених під час розробки труднощів тестового завдання та визначення правильності відповідей. Після такого

випробування до тестових завдань вносяться відповідні корективи. Систематичне тестування стимулює активність і увагу студентів, підвищує їх відповідальність під час виконання навчальних завдань; можливості використання банку тестових завдань в забезпеченні оптимізації навчального процесу як ефективного засобу активізації навчальної діяльності всієї групи студентів дуже широкі; реалізація тестового контролю знань дозволяє викладачам упорядкувати процес контролю знань, умінь та навичок студентів, підвищити інформативність та об'єктивність оцінки.

Дослідження особливостей тестового контролю рецептивних видів діяльності студентів немовних спеціальностей дозволяє зробити наступні висновки:

1. Перед викладачами ІМ постає завдання навчити студентів користуватися іноземною мовою як засобом спілкування в комунікативних ситуаціях їхньої навчальної діяльності та в різноманітних ситуаціях реального життя.
2. Тест є одним із найбільш ефективних методів контролю у викладанні іноземних мов. Серед провідних функцій тестування є оцінювальна та прогноуюча.
3. Банк тестових завдань визначається як певний перелік тестових завдань з багаторівневою ієрархічною структурою (рівень навчальної теми з предмету; рівень навчального модулю предмету; рівень предмету).
4. Метою тестового контролю є забезпечення ефективного управління навчальним процесом шляхом оперативного отримання достовірних даних про рівень навчальних досягнень студентів в оволодінні іноземною мовою згідно з вимогами державної програми.
5. Тестові завдання з перевірки цих видів діяльності дозволяють викладачеві швидко отримати оптимальну інформацію про рівень навчальних досягнень учнів. Окрім того, тестування знань з читання та аудіювання дозволяє організувати ефективну систему контролю, оскільки тестові завдання розробляються з відповідним інструктажем, враховують індивідуальні та вікові особливості студентів. Тести перевірки знань з читання та аудіювання варіюються за видами, а тому викладач має змогу обрати той вид тесту, який якомога більше відповідає меті заняття.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Борисенко П. А. Основні вимоги до підготовки тестів у навчанні іноземних мов / П. А. Борисенко // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. 2007. – С. 58 - 61.
2. Чередніченко Г. А. Тестування як основна форма контролю у процесі вивчення іноземних мов [Електронний ресурс] / Г.А. Чередніченко, Л. Ю. Шапран, Л.І. Куниця. – Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2028/1/4.pdf>
3. Щукин А. Н. Лингводидактический энциклопедический словарь: более 2000 слов / А. Н. Щукин. – М.: Астрель: АСТ : Хранитель, 2007. – 746 с.